

Regnum hoc Lusitania olim appellata fuit, à Luso quodam Sicelæi decimoni Hispaniarum regis filio; isq; nominatus sic erat, quòd more Aramæo vbique sacra ludis & saltu ageret. eius loco nunc Portugalliaë viget vocabulum à Porto vrbe, aliquando Lauaria, & a priscis Portogallo nuncupata præter cæteros autores Franciscus Tarapha à Gallis populis appellationem sortitam ait: nam Galli (inquit) in Hispaniam nauigantes Portogallo ciuitati Oceanoq; vicino, & toti regno nomen dedere, quasi portus Gallorum. Ostio Durij flu. quem nunc Duero incolæ nominant, ea ciuitas propinqua est. Iam vero nec omne id quod olim Lusitania erat, Portugalliaë tribuendum: neque etiam omne id quod Portugallia nunc sibi vèdicat, olim Lusitania fuit. Cùm autem in vniuersa Hispania regna numerentur circiter quatuordecim: duo tamen ex his principatum tenent, reliquis sub se comprehensis, quorum alterum generali Hispaniaë seu Castiliaë vocabulo denotatur, alterum verò sub Lusitaniaë seu Portugalliaë vocabulo. Cœpisse autem regnum hoc dicitur circa annum Christi 10. idq; ea occasione: Henricus Lotharingiaë Comes à Gallia veniens, magnas aduersus Saracenos res gessit pro quibus meritis Alphonfus VI Castellæ Rex filiam notham Tiresiam nomine ei locauit, Galliciaë partem, quæ in Lusitaniaë regno continetur, pro dote assignans, Ex eo postea matrimonio natus Alphonfus, qui primus Lusitaniaë Rex est appellatus, primus item qui Vlyssiponam à Saracenis recepit, quorum quinque simul regibus vno prælio superatis quinque scutorum insigne facinoris monumentum posteris reliquit. Populi antiquitus eam coluere Oretani, ad Anam flu. confidetes, Orientaliora verò loca Carpetanorum, Vacceorum, Vetionumq; pars tenuere: oram verò quæ Durij fluij ripis contigua est Lubeni Narbalijsq; habitant. Chalybis autem flu. tractum Geltiti Gallorum populi occupauere vbi & pleraque alia Hispaniaë loca tandem etiam Gothi ac Saraceni eò irrepserunt. Terræ haud multum Regnum hoc complectitur & cum reliqua Hispania haud quaquam comparandum, Galliaëque multò angustius Regni metropolis est Vlyssipona, vrbs ampla & insignis, loco amenissimo sita, diuitijsque supra modum affluens, mercium quippe, quarum per vniuersum id regnum negotiatio est luculentissima. existens emporium, vnde quaq; aduentantium nauium commodissimum ac fama celebre receptaculum. Regis insuper aula sedeq; fortunatum cæterarum prouinciarum caput, Romanis aliquando Iuliam felicem appellatam credunt nonnulli. vna est ex tribus eius regni Archiepiscopalibus, earum verò Braga primatum sibi vendicat; cuius Præsul metropolitani vniuersæ Hispaniaë saluari contra Toletensem contendit iure. Tertia verò eadem dignitate gaudens est Funchala. Vetustos populi ritus eiusmodi tradunt vtriusq; qui Cosmographi: Sunt Lusitani Hispanorum fortissimi, scrutatores, insidiosi, veloces, agiles atque versatiles iaculum longè iaciunt, & summa arte, in acie diutius perseverant, mobili corpore leuique, vt faciliè & fugiant hostem & insequantur. Omnes montium habitatores victu simplici vtuntur, aquarum potores humi cubitores, montani homines duabus anni partibus querna vescuntur glande, quam cùm sicauerint, frangunt, molunt, panes conficiunt, & ad tempus reponunt. Hordeaceo vtuntur vino, nam vitis inopia laborant. Omnes ferè pullis amicti vestibus & fagis, in quibus inuoluti per stramenta cubant. Nummorum loco graui admodum sarcinarum permutatione vtuntur, vel extensi argenti laminaë frustum abscissum exhibent. Destinatos neci lapidibus obruunt,

parricidas extra montium confinia vel vltra flumina reiectos, faxis opprimunt. Aegrotos vetusto Aegyptiorum ritu in plateis deponunt, vt qui eo morbi genere tentati sunt, commune facere eos valeant. Annibus paruis & magnis irrigua est regio, qui omnes Tago ab ortu pariter difuncti sunt, & maiori ex parte nauigabiles, atque aurigrumulis abundantes: vicina verò Tago cæterorum opulentissima sunt oppida. Ager plerisque in locis argillofus; ac ob id minus fructibus fœcundus. Coimbriæ autem territorium totius Portugalliæ censetur optimum. Cum autem vitium penuria id regnum laborare dicatur, cõmendantur tamen apud externos Algarbiorum vina. Circumcirca tamen agrum Tagus habet bonitate conspicuum, aduersis etiam aquis nauigationes habens admodum faciles, etiam grãdioribus magnum ad spaciũ nauibus: reliquum verò ad cursum fluuiaticis vtuntur lembis, annis piscium feracissimus est, ostreorumq; redundãs. Hunc sequuntur Müliadãs flu. quem deinceps Mundam, hodie Mondegam appellatum videmus. Durius longo fluens cursu penes Numantiam, magnisque nauigijs permeabilis ad stadia ferè octoginta. Cauado hodie Morilhoque dictus, quem Nibin antiquiorum esse suspicari licet, & cui ab obliuione Lethes nomen inditum est. Minus omnes Lusitaniæ flu. magnitudine superans, ad stadia 800. nauigabilis. Montes Lusitania paucos habet, eosque haud magnos, lucubus plerosque nemoribusque consitos. Mineræ in hoc regno ab authoribus nullæ traduntur. Sale tamen fossile nullis aut esse, aut fuisse olim, ex Strabone liquet. Cumque fontium perennium in hoc regno numerentur vltra 25000. thermas tamen nullas ab vllis vquam authoribus predicatas reperimus.

